

מפגש מס' 56

דף מקורות

ספר ישעיהו פרקים נ"ז - ס"א

נושא השיעור: תשובה וגאולה

1. משנה תענית ב', א:

הזקן שבהן אומר לפניו דברי כיבושין: אחינו, לא נאמר באנשי נינוה, וירא האלהים את שקם ואת תעניתם, אלא (יונה ג) "וירא האלהים את מעשיהם כי שבו מדרכם הרעה". ובקבלה הוא אומר, (יואל ב) "וקרעו לבבכם ואל בגדיכם".

2. רמב"ם, הלכות תשובה ב', א:

אי זו היא תשובה גמורה? זה שבא לידו דבר שעבר בו ואפשר בידו לעשותו, ופירש ולא עשה מפני התשובה, לא מיראה ולא מכשולון כח. כיצד? הרי שבא על אשה בעבירה, ולאחר זמן נתייחד עמה והוא עומד באהבתו בה ובכח גופו ובמדינה שעבר בה, ופירש ולא עבר זהו בעל תשובה גמורה. הוא ששלמה אמר: 'וזכור את בוראיך בימי בחורותיך עד אשר לא יבואו ימי הרעה והגיעו שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ' (קהלת י"ב, א). ואם לא שב אלא בימי זקנותו, ובעת שאי אפשר לו לעשות מה שהיה עושה, אף על פי שאינה תשובה מעולה מועלת היא לו ובעל תשובה הוא.

3. תלמוד בבלי, מגילה דף לא ע"א:

"אמר רבי יוחנן: כל מקום שאתה מוצא גבורתו של הקדוש ברוך הוא, אתה מוצא ענוותנותו; דבר זה כתוב בתורה ושני בנביאים ומשולש בכתובים: כתוב בתורה - "כי ה' אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדני האדנים" (דברים י', יז), וכתוב בתריה - "עשה משפט יתום ואלמנה" (שם, יח). שני בנביאים - "כה אמר רם ונשא שכן עד וקדוש" וגו' (ישעיה נ"ז, טו), וכתוב בתריה - "ואת דכא ושפל רוח" (שם). משולש בכתובים - דכתיב "סלו לרכב בערבות ביה שמו" (תהילים ס"ח, ה), וכתוב בתריה - "אבי יתומים ודין אלמנות..." (שם, ו).

4. מכילתא דר' ישמעאל, יתרו, מסכתא דבחדש פרשה ט:

"ומשה נגש אל הערפל" (שמות כ', יח) - מי גרם לו? ענוותנותו, שנאמר: "והאיש משה ענו מאד" (במדבר י"ב, ג). מגיד הכתוב שכל מי שהוא עניו, סופו להשרות שכונה עם האדם בארץ, שנאמר: "כי כה אמר רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח" (ישעיה נ"ז, טו).

5. תלמוד בבלי, סנהדרין דף צז ע"ב:

ר' אליעזר אומר: אם ישראל עושין תשובה נגאלין ואם לאו אין נגאלין. אמר ליה רבי יהושע: אם אין עושין תשובה אין נגאלין?! א"ל: הקב"ה מעמיד להן מלך שגזרותיו קשות כהמן וישראל עושין תשובה ומחזירין למוטב. תניא אידך: ר' אליעזר אומר: אם ישראל עושין תשובה נגאלין, שנאמר (ירמיה ג', יד) 'שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם'. אמר לו רבי יהושע: והלא כבר נאמר (ישעיה נ"ב, ג) 'חנם נמכרתם ולא בכסף תגאלו', חנם נמכרתם - בעבודת כוכבים, ולא בכסף תגאלו - לא בתשובה ומעשים טובים...